

Tidig röjning = fetare börs

SLYRÖJNING MEDAN BARRPLANTORNA ÄR SMÅ BÄDDAR FÖR EKONOMISKA VINSTER FÖR SKOGSÄGAREN. TIDIG RÖJNING ÄR AV AVGÖRANDE BETYDELSE FÖR BESTÅNDETS FRAMTID. TROTS DET BLIR DEN VIKTIGASTE PLANTSKOGSSKÖTSELN SÄLLAN GJORD.

Professor **Pertti Harstela** på Skogsforskningsinstitutet Metla, Suonenjoki forskningsstation, talar varmt för röjning

i plantskogens tidiga skede. Vård i rätt tid gynnar beståndets kvalitet och skogsägarens börs.

Den optimala skötseln av tallbestånd börjar med en slyröjning när barrplantorna är ungefär en meter höga. Slyets framfart och behovet av röjning är naturligtvis avgörande.

Utglesning senare

Eftersom tallplantorna på så sätt är räddade till livet kan de utvecklas i ro. Nästa ingrepp är aktuellt när tallarna är mellan fem och sju meter höga. Då handlar det om en verklig plantskogsskötsel, där de bästa stammarna väljs ut. Plantskogen glesas i detta skede ut till ungefär 2 000 stammar per hektar, helt enligt rådande rekommendationer.

Inom parentes sagt kan den egentliga plantskogsskötseln skjutas upp ännu mer, förutsatt att den tidiga slyröjningen utförts. Det är till och med möjligt att spara utglesningen ända tills energived finns att ta ur beståndet. Om plantskogen räddats till livet i ett tidigt skede, vill säga.

Sly bjuder älgarna till bords

Metoden i det tidiga skedet anser Harstela är upp till skogsägaren att välja. Alternativen är att avlägsna allt sly eller att göra en brunnsröjning, där lövslyet tas bort i en ring runt plantorna.

– För tallens del rekommenderar jag att allt sly röjs bort i det tidiga skedet. Forskningen visar helt klart att risken för älgskador minskar radikalt om man avlägsnar allt sly från

tallplanteringarna. Dessutom odlas tall på magra marker, vilket gör inslaget av löv onödigt.

För den som trots allt vill ha ett lövinslag innebär den tidiga röjningen inget definitivt portförbud för björken.

– Björken kommer nog upp tillbaka.

När björkens framfart hindras i ett tidigt skede får tallen ett behövligt försprång. Det i sin tur betyder att ett inslag av björk i framtiden också är möjligt utan att björken tuktar de mera långsamt växande tallarna.

Genom att den egentliga utglesningen kan göras sent utvecklar tallarna en högre kvalitet. Avkvistningen sköts utan att tallarnas överlevnad hotas. Eftersom kronorna kämpar sig upp mot ljuset blir stamformen lång och med liten avsmalning. Så odlas kvalitetstimmer.

Gran kan röjas tidigare

I granbestånd kan däremot brunnsröjning vara motiverad som metod.

– Gran odlas på bördigare marker och ett lövinslag på upp till 20 procent kan i många fall vara acceptabelt. Men prisprognosen för gran är bättre än för björk. Och björkens, speciellt glasbjörkens, produktion kan inte ens på bördiga marker jämföras med granens.

Också i granplanteringar är alltså en fullständig slyröjning helt acceptabel. Och björken tar sig, som sagt.

MEDAN TALLPLANTAN VÄNTAR PÅ HJÄLP SJUNKER DEN TOTALA LÖNSAMHETEN FÖR SKOGSÄGAREN.

Tidig röjning av granbestånd förutsätter heller inte en skyddande skärmställning.

– Min uppfattning är att endast de mest frostutsatta områdena bör förnyas med hjälp av skärm. Granens tillväxt störs alltför mycket av skärmen och dessutom brukar skärmträden glömmas bort och fortsätta att hämma granarna. Det optimala skötselpaketet för gran börjar enligt Harstela med en slyröjning när plantorna är ungefär en meter höga. Den egentliga plantskogsvården kan då göras när granarna är två till tre meter höga. I granodling gäller inte samma kvalitetstänkande som för tallen. Det är tillväxten som är central.

Stöd lockar till senare vård

Harstela nämner två orsaker

till att plantskogarna inte får den tidiga skötsel de så väl behöver.

– De statliga stöden lockar till ett uppskjutande av skötseln. Variationer mellan olika skogscentraler finns, men inom en del områden kommer statlig delfinansiering i fråga först när plantskogen är omkring fyra meter hög.

För den tidiga röjningen finns alltså inget ekonomiskt stöd att få.

– Den andra orsaken finns inom de rekommendationer som Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio arbetat fram. Det har funnits en utbredd tanke om att endast en röjning skulle vara tillräcklig för att vårda plantskogen. Därför har heller inte den tidiga röjningen fått den uppmärksamhet som skulle vara nödvändig.

Kostnaderna stiger snabbt

Trots att stöd inte betalas för slyröjning i plantskogens startskede finns vinster att hämta. Harstela presenterar en kostnadsjämförelse. Sommorna bör ses som exempel. Det är jämförelsen som är väsentlig.

En slyröjning när barrplantorna är 1,4 meter höga kostar i jämförelsen ungefär 150 euro per hektar. Vid två meters höjd är kostnaden uppe i 200 euro. När plantbeståndet når upp till tre meter rusar kostnaderna i höjden. När höjden är omkring fyra meter är en fördubblad kostnad helt möjlig.

Sen vård = katastrof

Idag utförs plantskogsvård oftast i ett skede när kostnader-

PERTTI HARSTELA PÅPEKAR ATT DEN TIDIGA RÖJNINGEN ÄR AV STÖRSTA BETYDELSE FÖR PLANTBESTÅNDETS UTVECKLING.

na är rätt stora. Trots statens medverkan skyggar många skogsägare för räkningen.

– I värsta fall skjuter skogsägarna upp hela vården tills beståndet ger energived. Syftet är att helt undvika kostnader.

Gallring i detta skede ger energived och kanske en del massaved. Med hjälp av försäljning av båda sortimenten plus statens bidrag går projekten oftast ekonomiskt ihop, men utan något större netto för skogsägaren.

Harstela ser resultatet som katastrofalt.

– I det skedet är det för sent att rädda de träd som borde ha bildat huvudbeståndet.

Resultatet blir ofta att björken tagit över som huvudträdslag på fel mark. Samtidigt har den tryckt ner och kvävt barrträden, som var ämnade att producera ekonomiskt givande virke.

– Att okontrollerat släppa upp bestånden tills energived finns att ta betyder ekonomiskt bortfall för skogsägaren! ○

KVALITETSTIMMER PÅ GÅNG! MED SLYET UNDER KONTROLL KAN UTGLESNINGEN GÖRAS SENARE.

TEXT OCH FOTO:
ANNE MANNER